

Bežični prijenos snage

dr. sc. Maja Škiljo

Dani FESB-a 2014.

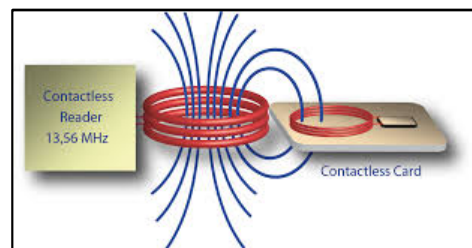
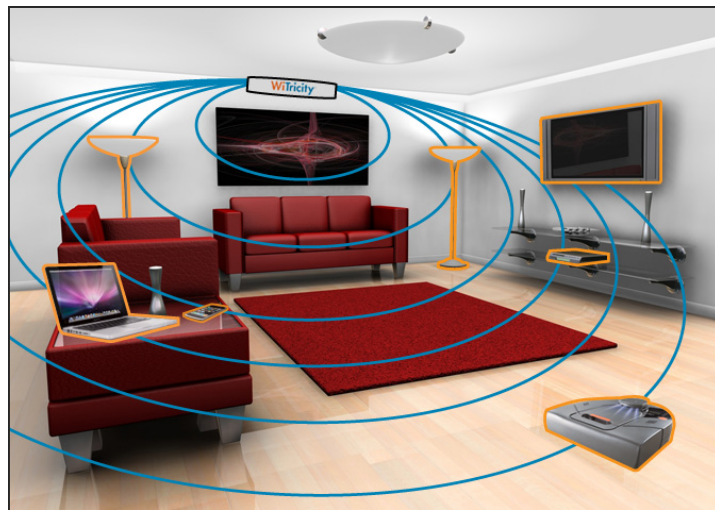

Uvod

- **Bežični prijenos energije**
- **Tipovi bežičnog prijenosa energije:**
  - prijenos u bliskom induktivnom polju antena
  - prijenos u bliskom zračćem polju antena
  - prijenos u dalekom polju antena
- **Ubrzani razvoj istraživanja, tehnologije i standarda za bežični prijenos energije:**
  - Wireless Power Consortium, Alliance for Wireless Power, WiTricity, SPS (Solar Power Satellite) sustavi; posebna izdanja časopisa, konferencije, tehnički forumi i organizacije na temu WPT-a

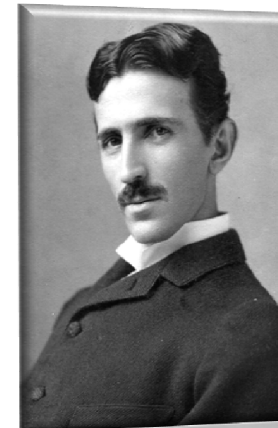
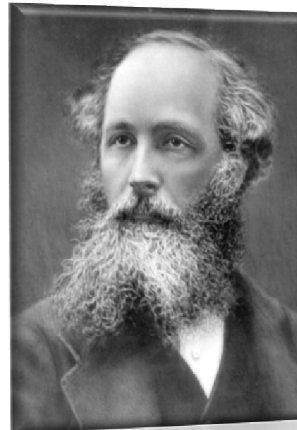
Uvod

- **Primjena WPT sustava u bliskom polju antena:**
  - medicinski uređaji ugrađeni u tijelo, električni automobili i mali elektronički uređaji (senzori, mobiteli, tableti,...), RFID, NFC,...

Uvod

- **Michael Faraday** – elektromagnetska indukcija
- **James Clerk Maxwell** – ujedinjenje električne i magnetske sile
- **Heinrich Rudolf Hertz** – prvi eksperimentalni dokaz postojanja elektromagnetskih valova
- **Nikola Tesla** – fundamentalna eksperimentalna istraživanja prijenosa energije radio valovima

Uvod

(Povijest)

a)

b)

c)

Slika 1. Teslini eksperimenti u Colorado Springsu:

- a) fotografija izmjene električne energije između Teslinih zavojnica*
- b) rezonantni bežični prijenos na srednju udaljenost i*
- c) na kratku udaljenost između Teslinog Colorado Springs odašiljača i petlje.*

Uvod

- **Bežični prijenos snage:**
  - Popularizacija WPT-a (tim s MIT-a)
  - Fundamentalne granice WPT-a (Lee,Nam)
  - Analiza WPT-a na temelju modova (Tak, Park)
  - Postizanje maksimalnih performansi dizajnom antene (Yoon)
- **Dizajn električki malih antena:**
  - Fundamentalna analiza električki malih antena (Wheeler, Chu)
  - Analitička rješenja polja sferne heliks antene (Mei)
  - Metoda višestrukog savijanja antenskih izdanaka (Best, Lee)
  - Optimalni dizajn električki male antene (Best)
- **Propagacijski kanal sustava bežičnog prijenosa snage:**
  - Utjecaj predmeta na neefikasan WPT sustav (Yuan)
  - Teoretska granica sustava antena s dielektričnim sfernim omotačem (Yoon)
  - Razvoj metodologije za procjenu izloženosti ljudi zračenju WPT sustava (Christ)

Električni male antene i njihova sprega

(Fundamentalna analiza na temelju teorije krugova)

- **Električni male antene**

- Efikasnost zračenja:

$$\eta_{rad} = \frac{R_{rad}}{R_{loss} + R_{rad}}$$

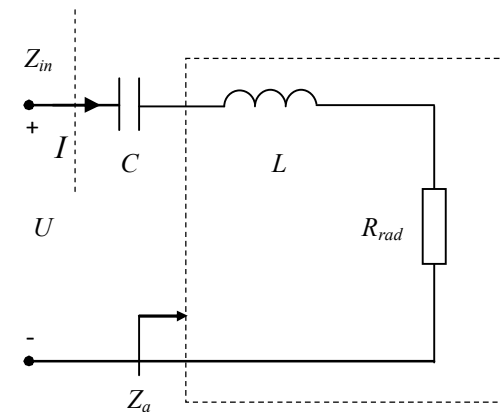
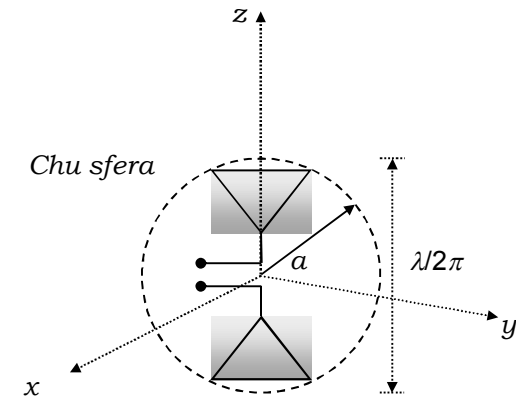
- Faktor dobrote:

$$Q_{rad} = \frac{\omega L}{R_{rad}} \Rightarrow Q_{Wheeler_{min}} = \frac{1}{(\beta a)^3}$$

- Faktor dobrote realne električni male antene s omskim gubicima:

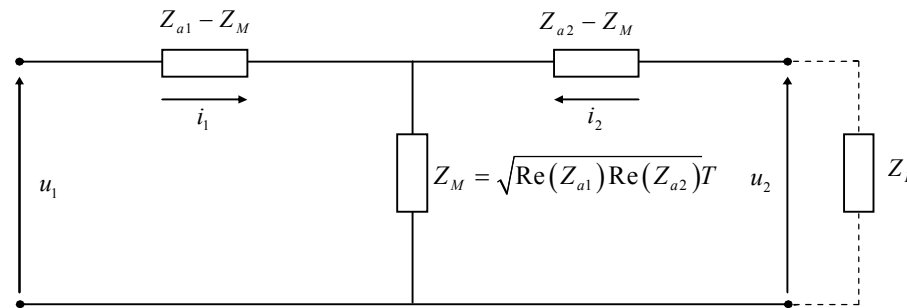
$$Q_{uk} = \frac{\omega L}{R_{rad} + R_{loss}} = \eta_{rad} Q_{rad}$$

$$\eta_{rad} = 1 \Rightarrow Q_{uk_{maks}} = Q_{rad}$$

Električni male antene i njihova sprega

(Antenski model na temelju teorije sfernih modova)

- Z-matrica:

$$\mathbf{Z} = \begin{bmatrix} Z_{a1} & \sqrt{\text{Re}(Z_{a1})\text{Re}(Z_{a2})}T \\ \sqrt{\text{Re}(Z_{a1})\text{Re}(Z_{a2})}T & Z_{a2} \end{bmatrix}$$

- Koeficijent prijenosa snage između dvije različite antene:

$$T = \sqrt{\eta_1 \eta_2} \frac{1 + \sqrt{\alpha_1 \alpha_2}}{\sqrt{(1 + \alpha_1)(1 + \alpha_2)}} \cdot \left(A'_{10,10} + \frac{\sqrt{\alpha_1} + \sqrt{\alpha_2}}{1 + \sqrt{\alpha_1 \alpha_2}} B'_{10,10} \right)$$

$$A'_{10,10} = \frac{3}{2} \cos \theta_1 \left\{ -\sin^2 \theta_0 \frac{1}{jkr_0} + (3 \cos^2 \theta_0 - 1) \times \left[\frac{1}{(jkr_0)^2} + \frac{1}{(jkr_0)^3} \right] \right\} e^{-jkr_0} + \frac{3}{4} \sin \theta_1 \cos(\phi_1 - \phi_0) \sin 2\theta_0 \times \left\{ \frac{1}{jkr_0} + 3 \left[\frac{1}{(jkr_0)^2} + \frac{1}{(jkr_0)^3} \right] \right\} e^{-jkr_0}$$

$$B'_{10,10} = -j \frac{3}{2} \sin \theta_1 \sin(\phi_1 - \phi_0) \sin \theta_0 \times \left\{ \frac{1}{jkr_0} + \frac{1}{(jkr_0)^2} \right\} e^{-jkr_0}$$

Električki male antene i njihova sprega

(Antenski model na temelju teorije sfernih modova)

Maksimalni prijenos snage

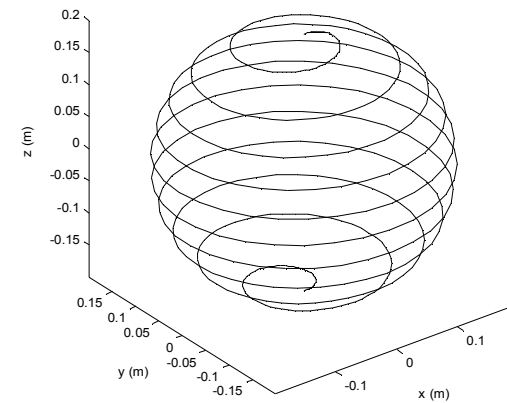
- Ulazna impedancija odašiljačke antene: $Z_{in} = Z_{a1} - \frac{Z_M^2}{Z_{a2} + Z_L}$
- Efikasnost prijenosa snage PTE: $PTE = \frac{P_L}{P_{in}} = \left| \frac{Z_M}{Z_{a2} + Z_L} \right|^2 \frac{\text{Re}(Z_L)}{\text{Re}(Z_{in})}$
- Postupak prilagođenja: $\frac{\partial PTE}{\partial [\text{Im}(Z_L)]} = 0$ $\frac{\partial PTE}{\partial [\text{Re}(Z_L)]} = 0$
- Optimalni teret i maksimalni PTE:

$$X_L^{opt} = \frac{1}{2} \text{Re}[Z_{a2}] \text{Im}[T^2] - \text{Im}[Z_{a2}] \quad R_L^{opt} = \text{Re}[Z_{a2}] \sqrt{1 - \text{Re}[T^2]} - \frac{1}{4} \text{Im}^2[T^2]$$

$$PTE_{\text{maks}} = \frac{|T|^2}{2 - \text{Re}[T^2] + \sqrt{4 \{1 - \text{Re}[T^2]\} - \text{Im}^2[T^2]}}$$

Proračun sferne helikoidne antene za bežični prijenos snage

- **Osnovni zahtjevi za primjenu u bežičnom prijenosu snage:**
  - što veća efikasnost zračenja električki male antene
  - što niža rezonantna frekvencija
- **Sferna helikoidna antena**
  - potpuno analitičko rješenje elektromagnetskog polja
  - ekvivalentna sferna zavojnica
  - geometrija koja najbolje iskorištava zadani volumen

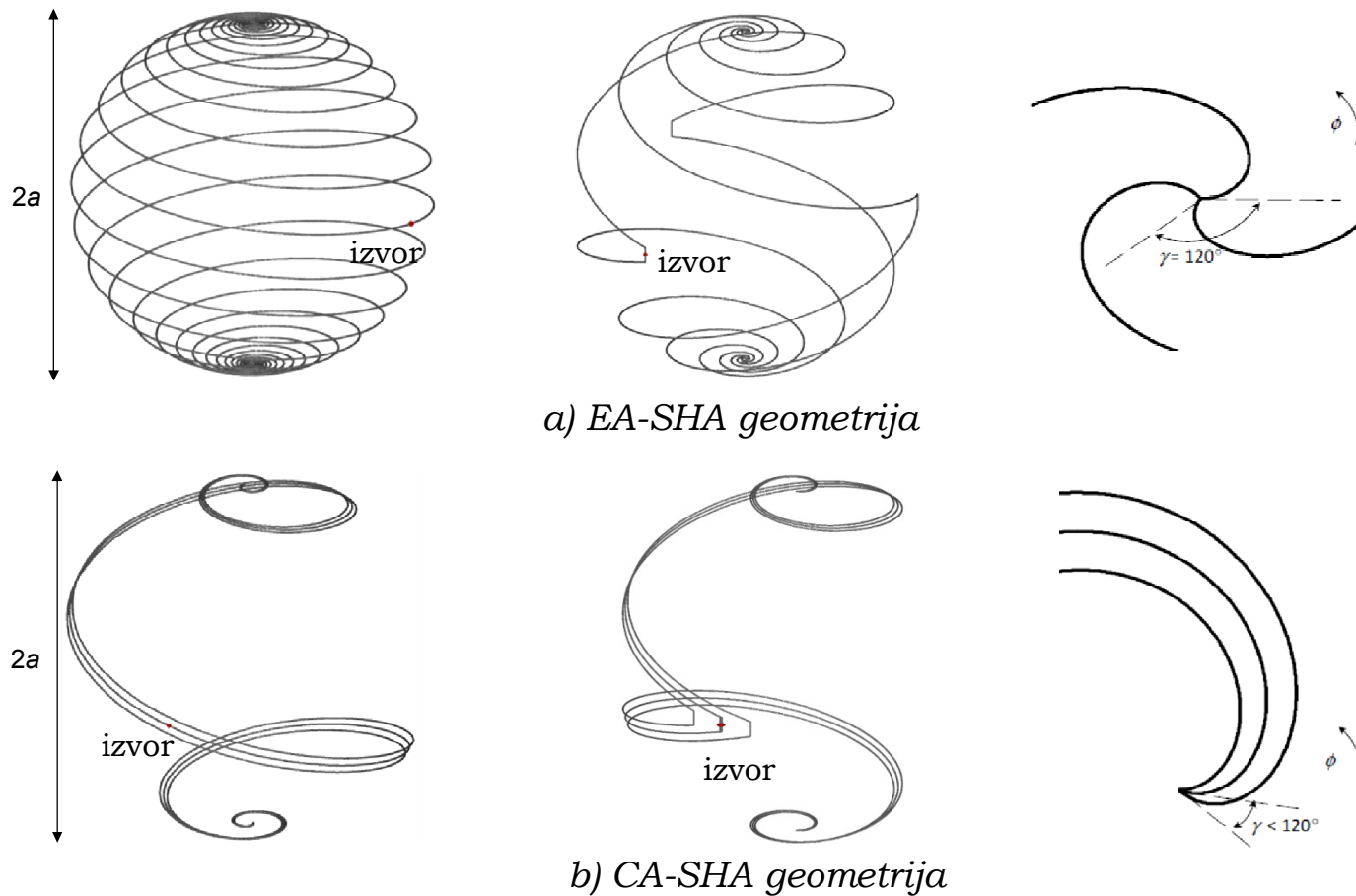

Proračun sferne helikoidne antene za bežični prijenos snage

- **Metode povećanja efikasnosti zračenja**
  - hlađenje vodiča
  - metoda višestruko savijenih antenskih izdanaka
- **Proračun sferne heliks antene za bežični prijenos snage**
  - predložena dva dizajna sferne helikoidne antene
- **Utjecaj propagacijskog kanala na performanse bežičnog prijenosa**
  - utjecaj idealnog i realnog tla
  - analiza problema elektromagnetske kompatibilnosti sustava

Proračun sferne helikoidne antene za bežični prijenos snage

(Višestruko savijena sferna helikoidna antena)

Slika 16. Primjeri izdvojenih geometrija SHA s tri izdanka.

Proračun sferne helikoidne antene za bežični prijenos snage

(Višestruko savijena sferna helikoidna antena)

Pretpostavljeni primjer:

- jednostavan prijelnik malih dimenzija- mala efikasnost zračenja
- veliki odašiljač s visokom efikasnosti zračenja

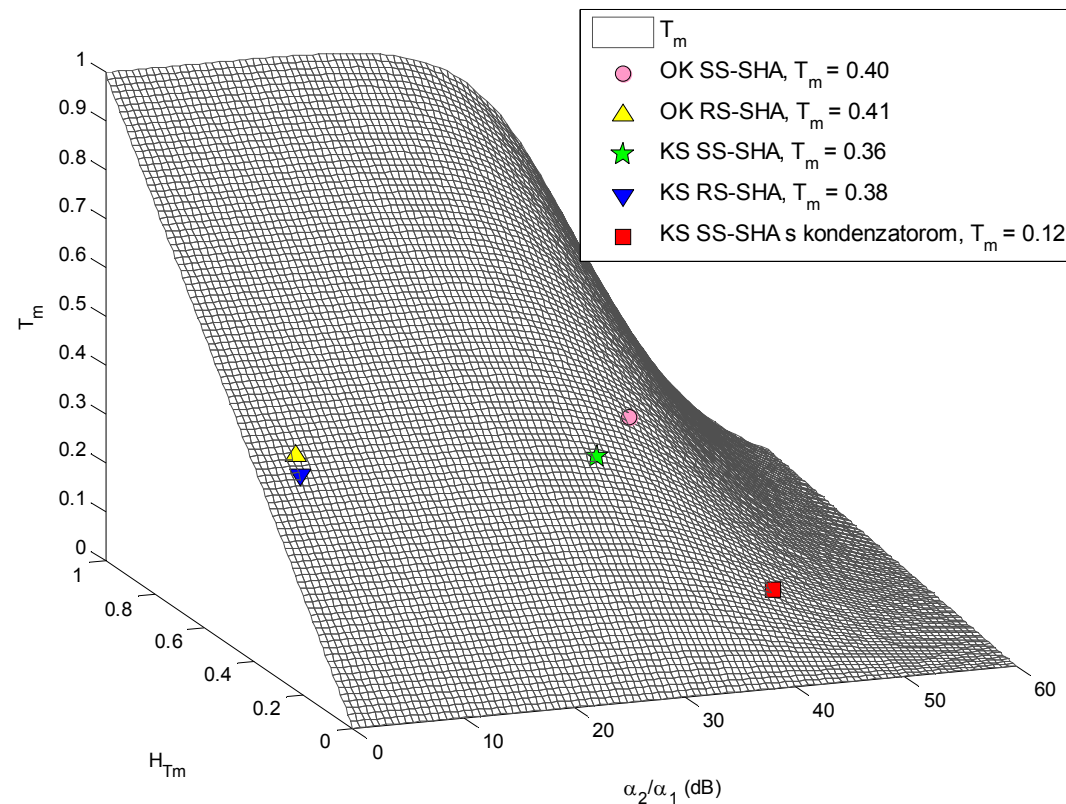
SHA s jednim izdankom	a (cm)	$\psi(^{\circ})$	f_{rez} (MHz)	$\beta_{rez}a$	$R_{rad}(\Omega)$	$\eta_{rad}(\%)$	α
OK SS-SHA	2.5	3.64	162.1	0.085	0.40	30.8	0.44
OK RS-SHA	2.5	2.83	162.0	0.085	0.43	22.9	3e-4
KS SS-SHA	2.5	1.95	161.9	0.085	0.38	19.9	0.14
KS RS-SHA	2.5	1.63	160.5	0.085	0.61	20.1	5e-5
KS SS-SHA s $C = 2.8$ pF	2.5	7.50	162.3	0.085	0.23	6.3	2.23

SHA s tri izdanka	a (cm)	$\gamma(^{\circ})$	$y(^{\circ})$	f_{rez} (MHz)	$\beta_{rez}a$	R^{rad} (W)	$KSV(50 \Omega)$	$\eta_{rad}(\%)$	α
EASS-SHA	10	120	15.9	161.5	0.34	56.44	1.18	95.5	0.36
EASS-SHA	5	120	7.2	160.4	0.17	13.98	3.00	83.8	0.45
CASS-SHA	5	10	7.5	158.8	0.17	47.73	1.23	77.4	0.40
CARS-SHA	5	15	6.2	162.3	0.17	38.90	1.34	72.4	1.2e-4

Tablica 3. Rezonantne karakteristike SHA s jednim i tri izdanka.

Proračun sferne helikoidne antene za bežični prijenos snage

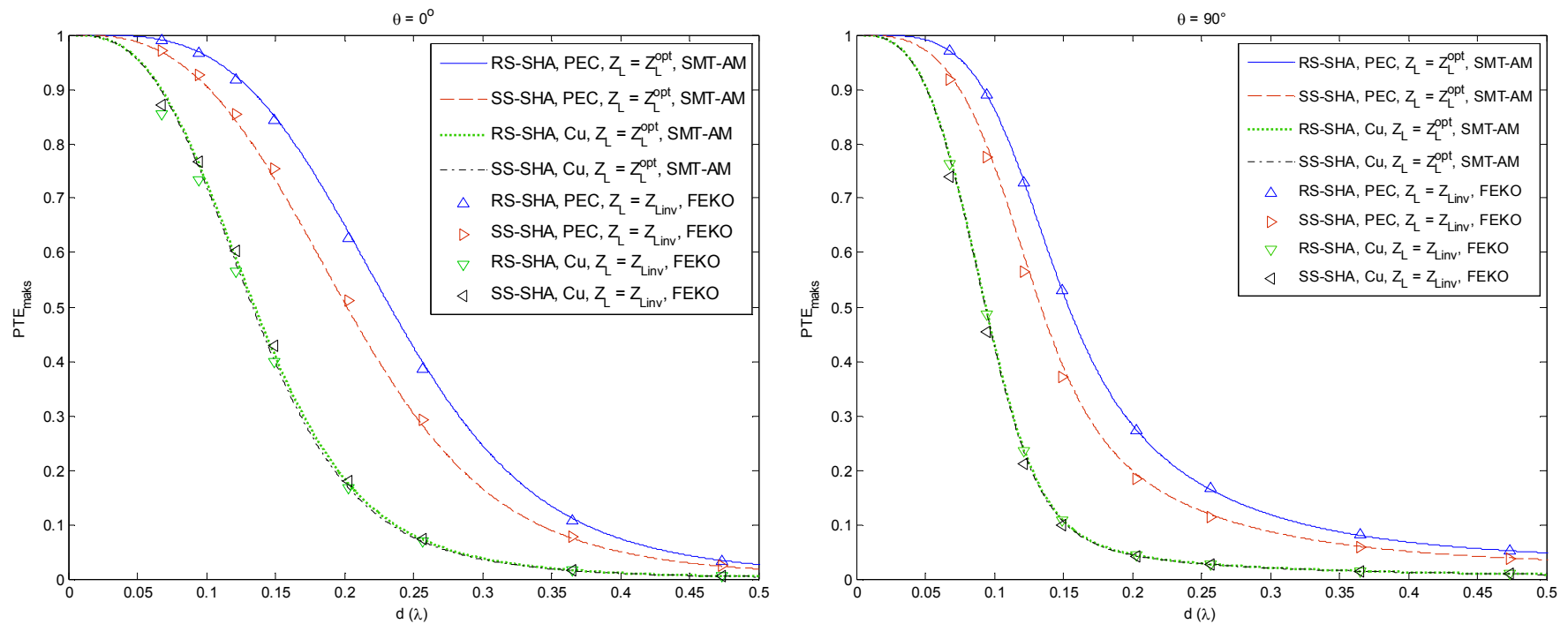
(Višestruko savijena sferna helikoidna antena)

Slika 19. Koeficijent T_m u ovisnosti o faktoru efikasnosti zračenja H_{Tm} i neusklađenosti modova α_2/α_1 za odašiljač CARS-SHA s tri izdanka.

Proračun sferne helikoidne antene za bežični prijenos snage

(Višestruko savijena sferna helikoidna antena)

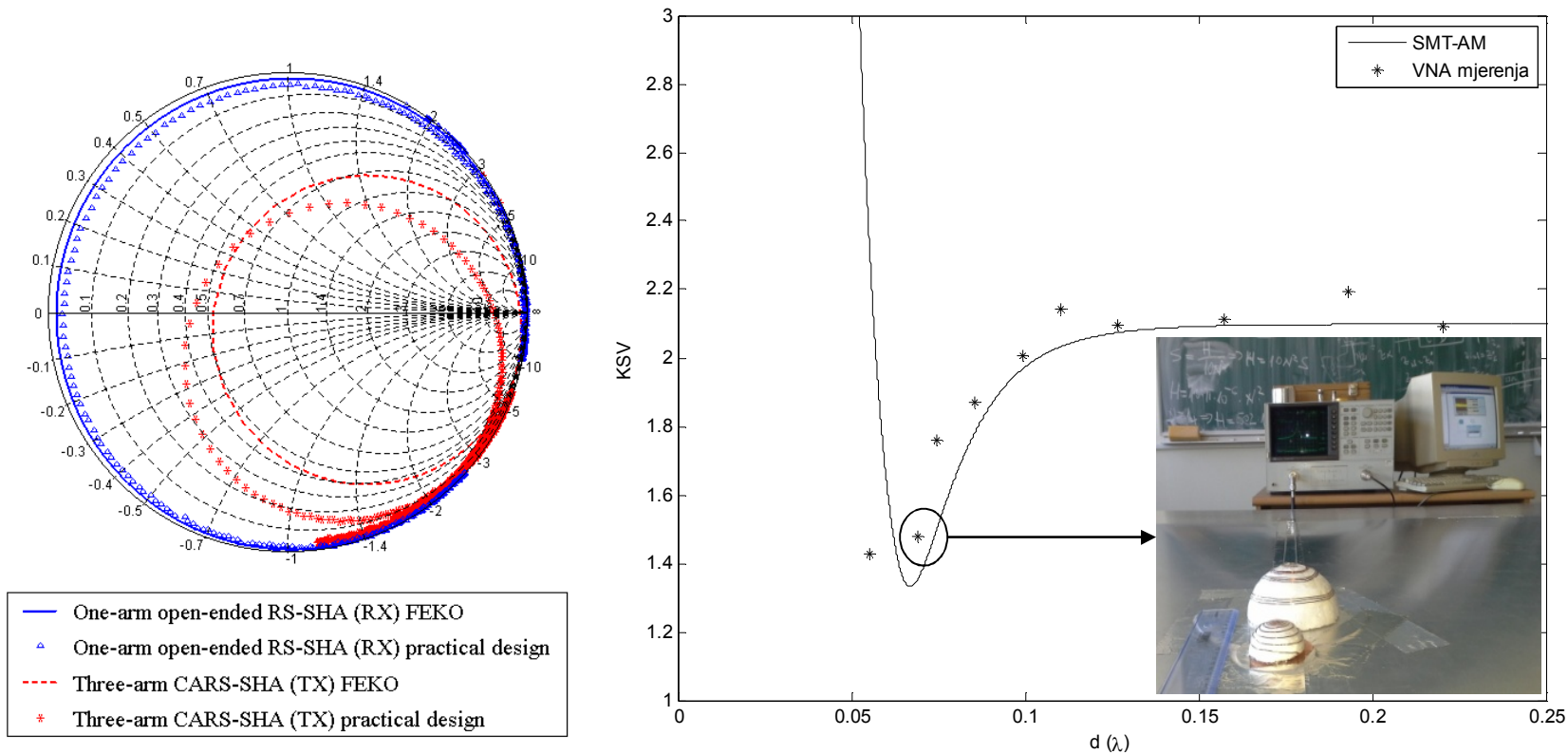
a) koaksijalni položaj antena

b) kolinearni položaj antena

Slika 20. PTE_{maks} za OK SHA prijamnike i odašiljač CARS-SHA s tri izdanka na 162.3 MHz.

Proračun sferne helikoidne antene za bežični prijenos snage

(Višestruko savijena sferna helikoidna antena)

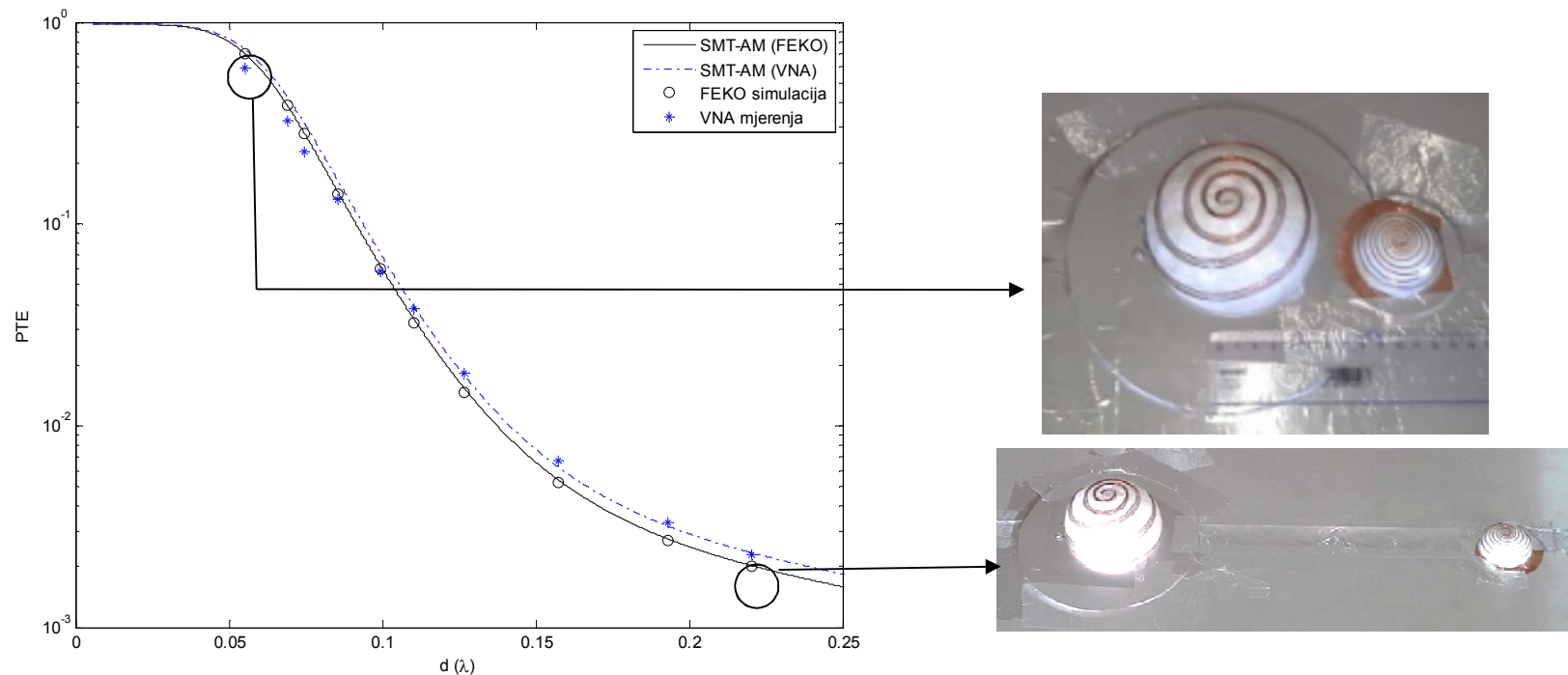

M. Škiljo and Z. Blažević, "Spherical helices for resonant wireless power transfer", International Journal of Antennas and Propagation, 2013, Vol. 2013, 1-12, 2013.

Proračun sferne helikoidne antene za bežični prijenos snage

(Višestruko savijena sferna helikoidna antena)

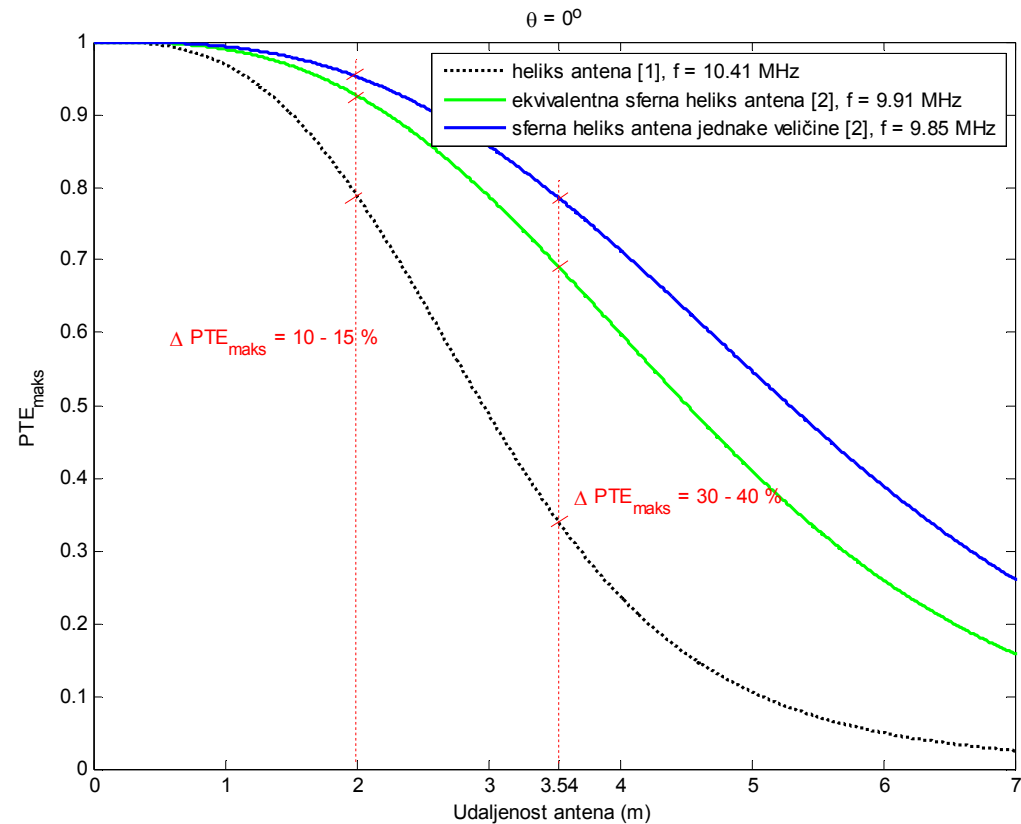

$$PTE_{meas} = \frac{|s_{21}|^2}{1 - |s_{11}|^2}$$

Slika 22. Izmjereni PTE između izrađenih SHA i njegova usporedba sa simulacijom i teorijom na $f_{rez} = 165.3$ MHz.

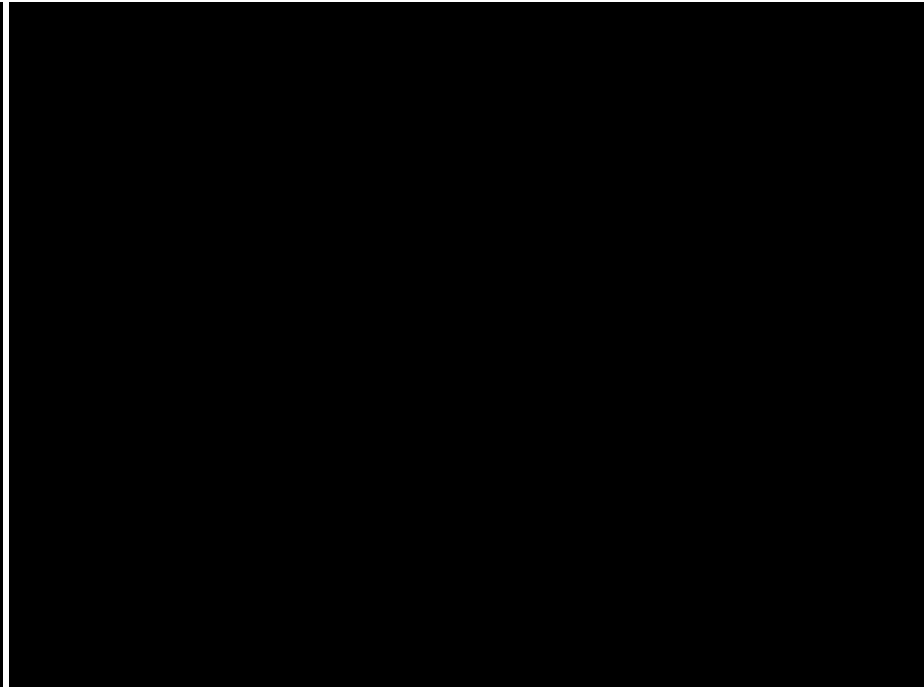
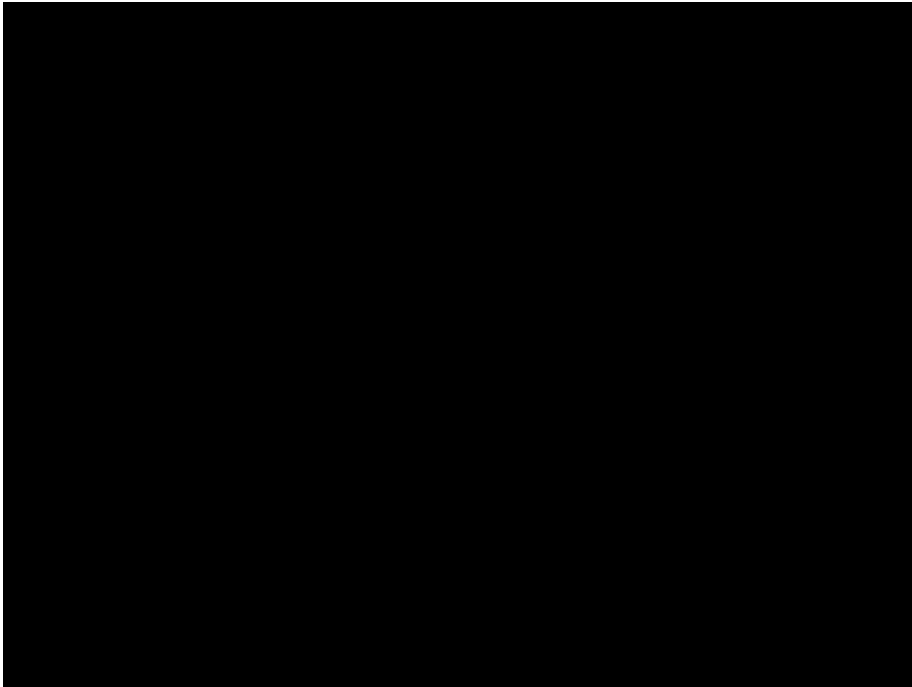
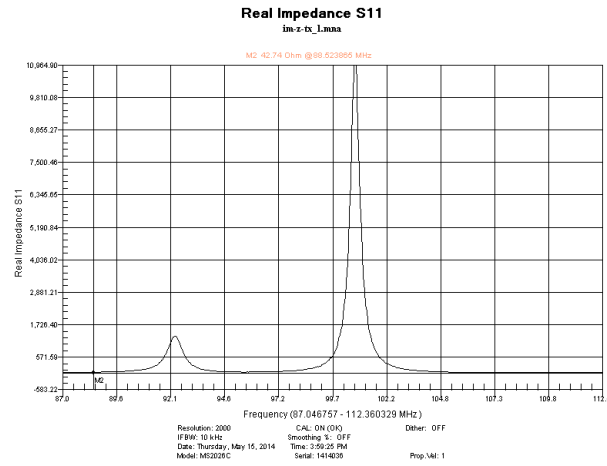
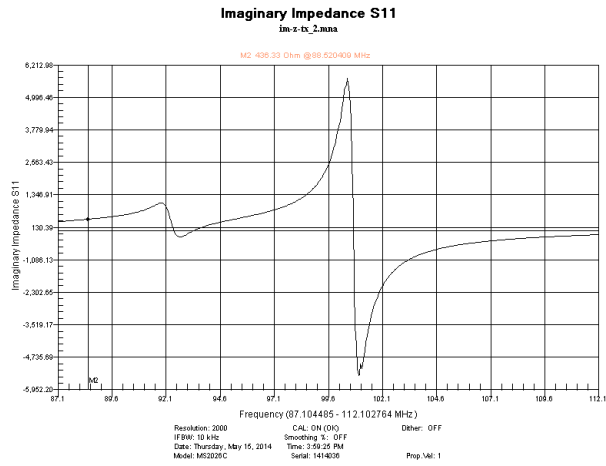
Usporedba rezultata

- Cilindrična heliks antenna, $r = 30$ cm, $h = 20$ cm, $ka = 0.064$, $\eta_{rad} = 21$ %
- Četverostruko savijena sferna heliks antenna ekvivalentna cilindričnoj prema Wheeleru, $r = 20.8$ cm, $ka = 0.044$, $\eta_{rad} = 51$ %
- Četverostruko savijena sferna heliks antenna jednake veličine sfere kao i cilindrična, $r = 30$ cm, $ka = 0.064$, $\eta_{rad} = 68$ %

- [1] Kurs A., A. Karalis, R. Moffat, J. D. Joannopoulos, P. Fisher and M. Soljačić, "Wireless power transfer via strongly coupled magnetic resonances", *Sci.*, Vol. 317, 83-86, 2007.
- [2] Škiljo, M., Blažević, Z., "Increasing the radiation efficiency and resistance of electrically small spherical helical antenna for wireless power transfer", Proceedings of SoftCOM 2013, 1-5, 18-20 Sept. 2013.

Demonstracija- dokaz koncepta

Hvala na pozornosti!

